VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Pöytäkirja

VN/18497/2026

11.11.2026

Kymenlaakson hyvinvointialueen arviointimenettely, arviointiryhmän 4. kokous

Aika	5.11.2026 klo 9.00–12.00
Paikka	Kokoushuone C565 Credit, Meritullinkatu 8, Helsinki & Teams
Kutsuttu	(x) Puheenjohtaja: oikeustieteen tohtori Hannele Pokka Jäsenet: (x) hyvinvointialuejohtaja Kari Hakari, Kymenlaakson hyvinvointialueen nimeämä jäsen (x) hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriön nimeämä jäsen (x) erityisasiantuntija Erika Juutinen, sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä jäsen (x) johtaja Tiina Snellman, sisäministeriön nimeämä jäsen, etänä (x) erityisasiantuntija Stina Oksa arviointiryhmän sihteeri ja pysyvä asiantuntija Kokoukseen kutsutut asiantuntijat: (x) aluehallituksen puheenjohtaja Anne Heikkilä, Kymenlaakson hyvinvointialue (x) talousjohtaja Kati Kälviäinen, Kymenlaakson hyvinvointialue (x) toimialajohtaja Anu Salonen, Kymenlaakson hyvinvointialue (x) johtava asiantuntija Juri Matinheikki, valtiovarainministeriö (x) ylilääkäri Kati Ojala, sosiaali- ja terveysministeriö (x) erityisasiantuntija Hanna Kaunisto, sosiaali- ja terveysministeriö (x) erityisasiantuntija Aaro Hyttinen, sosiaali- ja terveysministeriö, etänä

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9:06 ja totesi osallistujat.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Todettiin edellisen kokouksen 14.10.2026 pöytäkirjan tulleen hyväksytyksi sähköpostitse.

4. Arviointiryhmän työsuunnitelman muutokset

Alueen ja ministeriöiden yhteistyössä valmistellut muutokset arviointiryhmän loppuvuoden 2026 työsuunnitelmaan hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

5. Sosiaalihuollon palveluiden kehittämisen painopisteet ja tavoitteet (tuottavuusohjelman kärki 1 sosiaalihuollon palveluiden osalta)
Esittelijät: Kymenlaakson hyvinvointialueen edustajat

Arviointiryhmälle esiteltiin alueen sosiaalihuollon palveluiden kehittämisen painopisteitä, palvelurakenteen uudistamista sekä tuottavuusohjelman toimenpiteitä. Esityksessä korostuivat asiakasohjauksen vahvistaminen, lasten, nuorten ja perheiden palvelujen varhaisen tuen kehittäminen, mielenterveys- ja päihdepalveluiden palveluketjujen selkeyttäminen, asumispalveluiden keventäminen sekä palveluiden digitaalisten ratkaisujen ja teknologian hyödyntäminen. Lisäksi käsiteltiin palvelujen integraation vahvistamista, palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä väestömuutoksen vaikutuksia tulevaisuuden palvelutarpeisiin. Tarkastelussa olivat lasten, nuorten ja perheiden palvelut, vammaispalvelut, työikäisten palvelut sekä päihde- ja riippuvuustyön palvelut. Todettiin, että ikääntyneiden palveluita ja integraatiota käsitellään päivitetyn työsuunnitelman mukaisesti arviointiryhmän 16.12. pidettävässä kokouksessa.

Kymenlaakson hyvinvointialueella sosiaalihuollon väestöön suhteutetut nettokäyttökustannukset ylittävät maan keskitason lähes kaikissa palveluluokissa ja palvelurakenne on raskas. Kymenlaakson hyvinvointialueella toimii sosiaalihuollon yhteinen asiakkaiden ohjaus- ja neuvontapalvelu, joka kattaa kaikki sosiaalihuollon palvelut. Alue arvioi toimintamallin parantaneen palveluihin ohjautumisen sujuvuutta.

Kymenlaakson hyvinvointialueella lasten, nuorten ja perheiden palvelutarve on korkea ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrä on maan korkeimpia. Kymenlaakson hyvinvointialueella lastensuojelun avohuollon asiakkaiden osuus on maan keskiarvoa pienempi, kun taas kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus kuuluu maan korkeimpiin. Vuonna 2025 lastensuojeluilmoitusten kohteena oli 13,4 prosenttia alle 18-vuotiaista, mikä oli maan korkein osuus. Keskustelussa todettiin, että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on pyritty määrätietoisesti vahvistamaan varhaisen tuen palveluita, vähentämään raskaiden palveluiden käyttöä sekä lisäämään perheiden jälleenyhdistämisiä.

Alueen tavoitteena on lisätä perhehoidon osuus 60 prosenttiin. Alueen mukaan tehdyt toimenpiteet on vähentäneet kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta ja myös huostaanottoja. Lastensuojelun palvelurakenne vaikuttaisi kuitenkin edelleen painottuvan raskaisiin palveluihin ja erityisesti lastensuojelun laitospainotteisuutta pidettiin edelleen haasteena. Todettiin, että alueen tekemät toimenpiteet ovat oikeasuuntaisia, mutta edelleen on tärkeää vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden

perustason palveluita, varhaista tukea ja parantaa palvelujen yhteensovittamista raskaiden palvelujen tarpeen vähentämiseksi. Erityisen tärkeää on kohdistaa riittävästi resursseja niihin välittömiin perustason palveluihin ja avohoidon tukeen, joilla on todettu olevan suorimmat ja selvimmät vaikutukset lastensuojeluasiakkuuksien kasvun ehkäisemiseen ja sijaishuollon tarpeen vähentymiseen.

Vammaispalveluissa tunnistettiin edelleen kuntarakenteista periytyviä raskaita palveluratkaisuja ja rakenteellisia haasteita. Alueella on suhteessa asiakasmäärään enemmän ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaita kuin muualla maassa. Vammaispalveluissa on toteutettu palvelurakennetta uudistavia ja tuottavuutta vahvistavia toimenpiteitä. Tavoitteena on vähentää ympärivuorokautisen asumisen asiakasmäärää viidellä prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja lisätä omaa yhteisöllisen asumisen palvelutuotantoa. Sosiaalihuollon ilmoituksissa ja yhteydenotoissa korostuu työikäisten määrä, joka on kaikista asiakasryhmistä suurin. Työikäisten sosiaalipalveluissa monialaiset tarpeet korostavat sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamisen merkitystä. Kokouksessa myös keskusteltiin sosiaalihuollon perustason palveluiden riittävyydestä suhteessa palveluiden tarpeeseen.

Päihde- ja riippuvuuspalveluiden osalta todettiin, että palvelurakenne painottuu myös mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa raskaisiin palveluihin. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen käyttö on väestöön suhteutettuna maan korkeinta, kun taas yhteisöllisen asumisen käyttö kuuluu maan alhaisimpiin. Hyvinvointialue on keventämässä palvelurakennetta vahvistamalla perustason mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluja sekä vähentämällä ympärivuorokautisen asumisen käyttöä. Tuetun asumisen osuutta on kasvatettu. Alue on suurimmaksi osaksi ostopalvelujen varassa sekä mielenterveys- että päihdekuntoutujien asumisen järjestämisessä, mutta nyt omaa palvelutuotantoa ollaan lisäämässä. Kokouksessa myös todettiin, että mielenterveyteen liittyvä sairastavuus on Kymenlaaksossa selvästi maan keskitasoa korkeampaa ja palvelutarpeeseen vastataan usein psykiatrisen erikoissairaanhoidon avulla. Mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuuspalveluissa palvelurakennetta kevennettäessä on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota palveluiden integraation toimivuuteen.

Keskustelussa todettiin, että kustannusten hillintämahdollisuudet liittyvät ennen kaikkea uusiin asiakkuuksiin ja palvelutarpeen nykyistä tarkempaan arviointiin sekä kriteerien tarkentamiseen. Alueella on myös havaittu, että asiakkaita on erityisesti lastensuojelussa aiemmin ohjautunut osin liian raskaisiin palveluihin liian varhaisessa vaiheessa. Arviointiryhmälle todettiin, että alueella on viime vuosina panostettu varhaiseen tukeen, asiakasohjauksen vahvistamiseen sekä palvelukokonaisuuksien kehittämiseen. Samalla alueella tunnistettiin systemaattinen tarve jatkaa palvelurakenteen rakenteellista uudistamista. Ministeriöiden näkemyksen mukaan palvelurakenteen keventämiseksi tehtyjen toimenpiteiden vaikutukset näkyvät luonteensa vuoksi viiveellä, mutta palvelurakenteen uudistamisen vauhtia tulisi alueella edelleen nopeuttaa. Myös sosiaalihuoltolain uudistuksen edellyttämät muutostarpeet on tarkoituksenmukaista huomioida palvelurakennetta muutettaessa.

Lisäksi todettiin, että alueen sosiaalihuollon palvelukustannukset ovat useissa palveluluokissa selvästi maan keskiarvoa korkeammat (30–40 %). Korjaavia toimenpiteitä ja palvelurakenteen uudistamista

tulee alueella jatkaa sekä vauhdittaa erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, vammaisten palveluissa sekä mielenterveys- päihde- ja riippuvuuspalveluissa.

6. Hyvinvointialueen johtamisjärjestelmän uudistus

Esittelijä: Kari Hakari, hyvinvointialuejohtaja, Kymenlaakson hyvinvointialue

Arviointiryhmälle esiteltiin hyvinvointialuejohtajan valmistelema Kymenlaakson hyvinvointialueen vuoden 2027 organisaatiouudistuksen luonnos. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vaiheittain siten, että ensimmäisessä vaiheessa siirrytään viiden toimialan mallista kolmen palvelutoimialan malliin, perustetaan kehittämis- ja tietoyksikkö sekä organisoidaan tuottavuusohjelman toimeenpano asiakaslähtöisiksi, toimialarajat ylittäviksi kehittämiskokonaisuuksiksi. Tavoitteena on vahvistaa palveluintegraatiota, asiakaslähtöisyyttä, johtamisen selkeyttä sekä tuottavuusohjelman toimeenpanoa koko organisaatiossa.

Uudistuksen toisessa vaiheessa tarkastellaan toimialojen sisäisiä rakenteita, hallinnon ja tukipalveluiden päällekkäisyyksiä, johtamistasoja sekä mahdollisuuksia hyödyntää tekoälyä ja muuta teknologiaa hallinnollisten prosessien tehostamisessa. Taustalla on noin kahden vuoden projekti, jonka eteenpäin viemiselle on nyt saatu mandaatti aluehallituksen ja aluevaltuuston toimesta. Tavoitteena on rakentaa nykyistä toimivampi, vaikuttavampi ja kustannustehokkaampi palvelurakenne.

Esityksestä käytiin keskustelua, jonka yhteydessä hyvinvointialuejohtaja korosti organisaatiouudistuksen tavoitteena olevan Kymenlaakson hyvinvointialueen toiminnan siilomaisuuden ja sektorikohtaisuuden vähentäminen. Uudistuksen todettiin olevan luonteeltaan ensisijaisesti toiminnallinen, ei hallinnollinen, ja sen tavoitteena on vahvistaa eri palvelualueiden välistä yhteistyötä, sujuvoittaa toimintaprosesseja sekä parantaa palvelujen yhteensovittamista.

7. VM:n julkistamat rahoituksen painelaskelmat

Esittelijä: Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, VM

Arviointiryhmälle esiteltiin päivitetty arvio Kymenlaakson hyvinvointialueen rahoituksen kehityksestä sekä laskennallisesta kustannus- ja sopeutusurasta. Valtiovarainministeriön lokakuussa 2026 julkaistu painelaskelma parantaa alueen rahoitusnäkymää vuodesta 2029 alkaen, mikä lähtökohtaisesti keventää laskennallista sopeutuspainetta aiempiin arvioihin verrattuna. Laskelmiin liittyy kuitenkin merkittäviä epävarmuustekijöitä, joten aiemmin tehtyjä johtopäätöksiä alijäämän kattamisen edellyttämistä toimista ei ole perusteltua muuttaa.

Tähän liittyen arviointiryhmä piti perusteltuna alueen talousarviovalmistelussa tehtyä, varovaisuusperiaatteeseen pohjautuvaa linjausta käyttää taloussuunnitelman pohjana valtiovarainministeriön aikaisemmin julkaisemia rahoituksen painelaskelmia.

8. Hyvinvointialuejohtajan esitys vuoden 2027 talousarvioksi ja -suunnitelmaksi
Esittelijä: Kymenlaakson hyvinvointialue

Alueen talousjohtaja esitteli vuoden 2027 talousarviota ja -suunnitelmaa arviointiryhmälle. Vuoden 2027 talousarvion tavoitteena on ns. 0-tulos, mikä tarkoittaisi, että alijäämien kasvu saataisiin pysäytettyä. Arviointiryhmä totesi, että tämän tavoitteen saavuttaminen on oleellisen tärkeää ja luo pohjan koko taloussuunnitelmakauden tavoitteiden onnistumiselle.

Keskustelussa todettiin, että päätöksentekoon liittyvien epävarmuuksien lisäksi merkittävin riski tavoitteen saavuttamiselle liittyy suunniteltujen toimenpiteiden toimeenpanon aikatauluun eli käytännössä siihen, että toimeenpano viivästyy.

9. Arviointiryhmän johtopäätökset, suositukset ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvointialueen toimittaman aineiston, arviointiryhmän käytettävissä olevien tilastollisten aineistojen sekä kokouksessa käydyn keskustelun perusteella arviointiryhmä antoi Kymenlaakson hyvinvointialueelle seuraavan **hyvinvointialuelain 122 §:n tarkoittaman toimenpide-ehdotuksen:**

Sosiaalihuollon palvelurakenteen keventämistä ja painopisteen siirtämistä perustason palveluihin sekä varhaisen tuen palveluihin tulee nopeuttaa Kymenlaakson hyvinvointialueella vammaisten sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ja mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuuspalveluissa huomioiden samalla sosiaalihuoltolain uudistuksen toimeenpanon edellyttämät muutokset.

10. Seuraavan kokouksen teemat ja valmistelu

Kokous 2.12.2026 Helsinki: klo 9–15.

Päivitetyn työsuunnitelman mukaisesti: alueen palveluympäristö, ESH, PTH, alatyöryhmän esitykset, talousarviokatsaus (digipalvelut asialistan viimeiseksi).

11. Muut asiat

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:38.